

служб при вирішенні комплексних питань, в організації системи інформації, оцінці ефективності діяльності всієї системи управління, організації інспектування і контролю.

Список бібліографічних посилань

1. Історія органів внутрішніх справ. Ч. 1. (до початку XX ст.) : навч. матеріали до спецкурсу. Харків : УВСМВС України, 1989. 72 с.

2. Мескон М. Х., Альберт М., Хедоури Ф. Основы менеджмента. М. : Дело, 1993. 702 с.

3. Афанасьев Д. В. Роль и основные направления деятельности штабных подразделений органов внутренних дел // Вопросы совершенствования правоохранительной деятельности органов внутренних дел : межвуз. сб. науч. тр. адъюнктов и соискателей. Ч. 1. М. : Моск. ун-т МВД России, 2004. 259 с.

4. Куракін О. М. Теоретичні питання системної організації контролю в органах внутрішніх справ України. *Вісник Запорізького юридичного інституту*. 2000. № 3. С. 31–38.

5. Історія міліції України: минуле і сучасне : зб. наук. праць за матеріалами II всеукр. наук.-практ. конф. (м. Івано-Франківськ, 15 трав. 2009 р.). Івано-Франківськ : ПЮІ ЛьвДУВС, 2009. Спецвип. 308 с.

6. Штаб // Літопис Запорізької поліції : сайт. URL: http://www.veteranovd.zp.ua/2012/01/blog-post_8246.html (дата звернення: 18.03.2019).

7. Кравченко Ю. Ф. Міліція України. Київ : Генеза, 1999. 369 с.

8. Решение Коллегии Министерства охраны общественного порядка Украинской ССР «О состоянии борьбы с уголовной преступностью в республике за I квартал 1968 г.» от 30.04.1968 г. // Архів МВС України. Ф. 46. Оп. 1. Спр. 590. Арк. 8–13.

Одержано 21.03.2019

★

УДК 351.713

Вадим Володимирович Гармаш,

ад'юнкт Харківського національного університету внутрішніх справ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РОЗМЕЖУВАННЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО ЗАТРИМАННЯ ТА ДОСТАВЛЕННЯ ПОРУШНИКА В ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦІЇ

Реформування системи Міністерства внутрішніх справ (МВС України) передбачає, що авторитет влади у сфері протидії злочинності залежить не стільки від показників розкриття кримінальних правопорушень, скільки від довіри населення до правоохоронних

органів як до захисників індивідуальних та суспільних інтересів, та додержання силовими структурами принципу верховенства права.

Особливої уваги у цьому контексті заслуговує питання реалізації адміністративного затримання та доставлення порушника. Наша зацікавленість до вказаних заходів викликана низкою послідовних причин. По-перше, вони належать до заходів адміністративного примусу, який є унікальним видом державно-правового примусу – застосовуються переважно у позасудовому порядку. По-друге, нормативно-правові приписи, що визначають зміст і підстави застосування адміністративного затримання та доставлення порушника містять низку прогалин, внаслідок чого виникають проблеми щодо розмежування даних заходів, визначення моменту початку відліку строку адміністративного затримання та ін. Натомість, наявність прогалин правового регулювання застосування останніх прямо пов'язано з можливістю порушення прав і свобод громадян, що в свою чергу не може сприяти підвищенню довіри населення до Національної поліції.

Перейдемо до характеристики вказаних заходів. Відповідно до ст. 260 Кодексу України про адміністративні правопорушення [1] (далі – КУпАП) адміністративне затримання є одним із заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення, який застосовується з метою: «припинення адміністративних правопорушень, коли вичерпано інші заходи впливу, встановлення особи, складення протоколу про адміністративне правопорушення в разі неможливості складання його на місці вчинення правопорушення, якщо складення протоколу є обов'язковим, забезпечення своєчасного і правильного розгляду справ та виконання постанов у справах про адміністративні правопорушення». Положення ст. 261 КУпАП вказують на те, що факт адміністративного затримання має підтверджуватися складенням протоколу про адміністративне затримання.

При цьому маємо відзначити, що юридична конструкція п. 1 ст. 37 Закону України «Про Національну поліцію» [2] надає можливість працівникам поліції здійснювати затримання на підставах визначених Кодексом України про адміністративні правопорушення.

В свою чергу доставлення застосовується до порушника з метою, що є ідентичною до однієї із тих, які є підставою для реалізації адміністративного затримання, а саме: «з метою складення протоколу про адміністративне правопорушення в разі неможливості скласти його на місці вчинення правопорушення, якщо складення протоколу є обов'язковим» порушника може бути доставлено у тому числі в поліцію, до штабу громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону, чи громадського пункту з охорони громадського порядку (ч. 1 ст. 259 КУпАП).

При цьому строк доставлення порушника має бути проведено в можливо короткий строк (ч. 8 ст. 259 КУпАП), протокол також не складається.

Разом з тим, Конституційний Суд України у п. 4.2 мотивувальної частини Рішення у справі про строки адміністративного затримання від 11.10.2011 № 10-рп/2011 [3] (далі – Рішення) відмічає, що на законодавчому рівні поняття доставлення не розкривається, натомість слово «доставляти» означає перепроводжувати на місце призначення.

Як наслідок на практиці адміністративне затримання поліцією фактично не застосовується, адже чинні нормативно-правові положення дозволяють здійснювати доставлення, не застосовуючи затримання.

Нормативні приписи щодо реалізації адміністративного затримання у діяльності Національної поліції передбачені ст. 37 Закону України «Про Національну поліцію» [2] у формі бланкетних положень. Разом з тим частиною 2 названої статті передбачено, що «відлік часу утримання затриманої фізичної особи в спеціально відведених для цього приміщеннях рахується з моменту її фактичного затримання».

Крім того у цьому контексті не зрозуміло хто повинен де-факто складати протокол про адміністративне затримання особи – представник патрульної поліції, який фактично здійснив затримання та доставлення чи працівник добоного наряду чергової служби поліції, який має змогу повною мірою виконати необхідні дії (у тому числі помістити особу до спеціального приміщення) та відповідно належним чином заповнити протокол про адміністративне затримання тощо.

Підсумовуючи викладене, можемо констатувати наступне.

1) чинні положення нормативно-правових актів дають підстави зробити наступні висновки щодо змісту адміністративного затримання та доставлення порушника у контексті їх розмежування;

2) адміністративне затримання застосовується поліцією та відповідно складається протокол про адміністративне затримання у разі поєднання наступних складових: а) якщо доставлення порушника застосовано з метою припинення адміністративного правопорушення; б) адміністративне правопорушення, що вчинено особою, віднесено до переліку відповідних проступків, у разі вчинення яких органами поліції може бути застосовано адміністративне затримання згідно ст. 262 КУпАП;

3) застосування до особи спеціальних засобів, а саме спеціальних засобів обмеження рухомості за будь-яких обставин є затриманням (адміністративним затриманням) особи.

У перспективі у законодавчому рівні (ст. 259, 263 КУпАП, ст. 37 Закону «Про Національну поліцію») необхідно чітко визначити «момент адміністративного затримання», виходячи зі змісту викладених нами вище позицій. Доцільним вважається також доповнити перелік превентивних поліцейських заходів наступним: «запрошення до органу поліції».

Список бібліографічних посилань

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення : закон України від 07.12.1984 № 8073-Х. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1984. Дод. до № 51. Ст. 1122.

2. Про Національну поліцію : закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. *Голос України*. 2015. № 142 (6146).

3. Справа про строки адміністративного затримання № 1-28/2011 : рішення Конституційного Суду України від 11.10.2011 № 10-рп/2011. *Офіційний вісник України*. 2011. № 84. Ст. 117.

Одержано 25.04.2019

★